

**ВЪПРОС № 20:
ПРАВОРАЗДАТЕЛЕН НАДЗОР ВЪРХУ ИЗПЪЛНИТЕЛНАТА
ДЕЙНОСТ**

LAWN 302 Административно право и административен процес

ПЛАН

- 1. Понятие за административно правораздаване.
- 2. Функции на административното правораздаване.
- 3. Система на административното правораздаване.
- 4. Видове административно правораздаване.
- 5. Приложно поле на административното правораздаване.

АДМИНИСТРАТИВНОПРАВНИ ИЗТОЧНИЦИ

- чл. 117, ал. 1; чл. 120, ал. 1; чл. 124 и чл. 125 от Конституцията на Република България
- Закон за съдебната власт
- Административнопроцесуалния кодекс
- Закон за административните нарушения и наказания

Понятие за административно правораздаване

- **Административно правораздаване** е специализирана властническа надзорна функция по разрешаване на административноправни спорове по повод законосъобразността на актове и действия на административните органи, с които се засягат права, свободи и законни интереси на гражданите и техните организации, осъществявана от съдилищата и особени административни юрисдикции.

Функции на административното правораздаване

- 1. Защита на субективните права, свободи и законни интереси на физическите лица и юридическите лица в сферата на изпълнителната дейност.
- 2. Действа възпитателно спрямо административните органи и длъжностните лица.
- 3. Съдейства за усъвършенстване на изпълнителната дейност.
- 4. Стабилизираща функция, чрез която се обезпечава законността на изпълнителната дейност.

Система на административното правораздаване

- Организационно:
  1. Съдилища.
  2. Административни юрисдикции.

Система на административното правораздаване

- Функционално:
  1. Върховен административен съд.
  2. Двуйнстанционност (*първа и касационна*) и в една инстанция:
    - - съдебни решения, свързани с достъпа до обществена информация;
    - - в производство по:
      - а) Закона за социално подпомагане;
      - б) Закона за семейните помощи на деца;
      - в) Кодекса за социално подпомагане.
- Особеност съществува при административнонаказателното правораздаване по Закона за административните нарушения и наказания, където действат *повече от две инстанции* (1) издаването на наказателно постановление като израз на административнонаказателната юрисдикция, контролирана от действащите като втора инстанция по решаване на въпроса за налагане на административното наказание 2) районни съдилища, чиито решения се контролират от касационната инстанция в лицето на 3) административните съдилища).

Система на административното правораздаване

- В системата на административното правораздаване действат *обща (генерална) и непълна клауза* за оспорване на административните актове (на основание чл. 120, ал. 2 от Конституцията на Република България, като гражданите и юридическите лица могат да обжалват всички административни актове, които ги засягат освен изрично посочените със закон) и
- *специалната клауза*, която обхваща само случаите, когато не се прилагат правилата на АПК, а оспорването става по друг ред, пред съд или пред юрисдикция.
- Някои *специални нормативни актове* (Закон за обществените поръчки, Закон за патентите и регистрацията на полезните модели) предвиждат правораздавателен надзор върху актовете на административните органи *на специално основание (специална клауза)*.

Видове административно правораздаване

1. Според субекта, който упражнява административноправораздавателната
  - 1.1. съдилища;
  - 1.2. административни юрисдикции.
2. Според предмета на спора административното правораздаване е
  - 2.1. за отмяна (видоизменяне) на административни актове;
  - 2.2. налагане на административни наказания (административнонаказателна юрисдикция).
3. Според начина на извършване и ефекта на решението:
  - 3.1. пряко и косвено;
  - 3.2. за разрешаване на конфликти за подведомственост на административни дела;
  - 3.3. тълкувателно;
  - 3.4. контролно-отменително;
  - 3.5. по същество.
4. Според начина и основанието за задействане на административното правораздаване е налице:
  - 4.1. редовно правораздаване;
  - 4.2. извънредно правораздаване.

Разграничение между прокурорски надзор и правораздавателен надзор

характеристики	прокурорски надзор	правораздавателен надзор
начин, по който компетентните органи могат да започнат да упражняват предоставените им надзорни правомощия	прокурорът може да се самосезира и по свое усмотрение да прецени дали да подаде протест срещу един административен акт	съдът действа само след като бъде сезиран с жалба от заинтересованите лица
обхват на надзора	прокурорският надзор може да се разпростира върху законосъобразността на всички актове на органите на изпълнителната власт, които не са изключени от съдебно оспорване	съдът осъществява надзор за законосъобразност само по отношение на акта, за чиято незаконосъобразност е сезиран и който е предмет на разглеждане в конкретното производство
средства на въздействие	прокурорът не може да решава окончателно въпроса за законосъобразността на административния акт, той може само да предложи на съда да го отмени	съдът решава самостоятелно и окончателно въпроса за законосъобразността на оспорения акт, той може да го отмени

ВЪПРОСИ

- Какво включва понятието „административно правораздаване“ и как се съотнася към понятието „административно правосъдие“?
- Кои са функциите на административното правораздаване?
- Какво включва системата на административното правораздаване?
- Кои са видовете административно правораздаване?